

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ НАУКИ ТА КУЛЬТУРИ»

Галузь знань	<i>09 – Біологія</i>
Спеціальність	<i>091 – Біологія та біохімія</i>
Освітня програма	<i>Радіобіологія</i>
Освітній рівень	доктор філософії
Статус дисципліни	<i>Загальнонауковий</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Курс / семестр	<i>1 курс, 1 (2) семестр</i>
Кількість кредитів ЄКТС	<i>6 кредитів ЄКТС</i>
Розподіл за видами занять та годинами навчання	<i>Лекції – 32 год.</i>
	<i>Семінарські – 28 год.</i>
	<i>Консультації – 4 год.</i>
	<i>Самостійна робота – 116 год.</i>
Форма підсумкового контролю	<i>Іспит</i>
Відділ	Центр гуманітарної освіти НАН України
Викладач (-і)	Центр гуманітарної освіти НАН України, м. Київ, Трьохсвятительська, 4; тел. (044) 278-30-13, 278-87-20
Контактна інформація викладача (-ів)	Центр гуманітарної освіти НАН України, м. Київ, Трьохсвятительська, 4; тел. (044) 278-30-13, 278-87-20 https://cgo.org.ua
Дні занять	<i>За розкладом</i>
Консультації	<i>Очні та дистанційні, за домовленістю з ініціативи здобувача, індивідуальні та групові</i>

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Мета навчальної дисципліни – формування у здобувачів компетентностей у галузі радіаційної біології, вивчення теорії і методології системного аналізу; завдання та принципи системного підходу, етапи застосування системного підходу при дослідженні процесів і систем; набуття вмінь використовувати принципи системного підходу при вирішенні наукових завдань; реалізовувати методологію системного аналізу.

Предмет навчальної дисципліни – філософія, методологія, інноваційний підхід.

Компетентності

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв’язувати комплексні проблеми в області радіаційної біології, екології, проводити науково-дослідницьку, інноваційну діяльність, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань, оволодіння методологією наукової та науково-педагогічної діяльності, проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до освоєння і системного аналізу нових знань в предметній та суміжних галузях, формування системного наукового та культурного світогляду.

ЗК2. Здатність до критичного аналізу і креативного синтезу нових ідей, які можуть сприяти

технологічному та соціальному прогресу, базованому на здобутих знаннях.

ЗК4. Здатність до формування гнучкого та логічного мислення, саморозвитку та самовдосконалення, адаптації до роботи в науковому колективі.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Мати знання методології та проектування наукових досліджень, принципів системного підходу та аналізу при вирішенні наукових завдань в галузі біологічних наук, зокрема радіобіології. Обирати адекватні методи досліджень, інтегрувати існуючі методики та адаптувати їх для розв'язання наукових завдань при проведенні дисертаційного дослідження.

ПРН11. Демонструвати навички взаємодії, здатність до командної роботи, формування лідерських якостей.

ПРН13. Здійснювати науково-дослідницьку, науково-організаційну, науково-педагогічну діяльність, дотримуючись наукової професійної етики, принципів академічної доброчесності та громадянської позиції.

ПРН14. Удосконалювати знання з обраної спеціальності, дотримуватися принципу “life-learning” – безперервного самостійного набуття знань та вмінь.

ПРН15. Самостійно, незалежно та відповідально приймати рішення щодо виконання індивідуальних наукових проектів, завдань, активно використовувати набуті під час навчання знання, уміння/навички та комунікаційні компетентності.

Передумови для навчання

Перелік попередньо прослуханих дисциплін / Знання, вміння, навички, якими повинен володіти здобувач, щоб приступити до вивчення дисципліни

Для успішного засвоєння дисципліни аспірант повинен знати основи філософії, загальну біологію. Компетентності, знання, уміння та досвід, одержані в процесі вивчення, є необхідними для розуміння світових тенденцій вирішення сучасних проблем радіобіологічних досліджень.

Зміст навчальної дисципліни

Дисципліну структурно розділено на 2 розділи (змістовні модулі):

Розділ 1. Філософія і наукове пізнання: проблеми, еволюція.

Розділ 2. Онтологія, гносеологія, феноменологія – світоглядно-методологічна основа наукового пізнання.

Розділ 3. Філософія і історія культури.

Розділ 4 . Філософія науки і практика науково-дослідної діяльності.

Матеріально-технічне (програмне) забезпечення дисципліни

Для підготовки до семінарських занять, виконання завдань та самостійних робіт за темою курсу аспіранту потрібен персональний комп'ютер. ІЯД НАН України, відділ радіобіології та радіоекології має у своєму розпорядженні матеріально-технічні ресурси для успішного засвоєння курсу дисципліни, зокрема навчальні приміщення та аудиторії, обладнані комп'ютерною та мультимедійною технікою, з доступом до мережі Інтернет.

Рекомендовані джерела

Базова література:

1. Філософські компетентності науковця. Посібник для аспірантів. – К.: ЦГО НАНУ, 2019. – 568 с.
2. Філософія як навчання свободі, критичному мисленню та мистецтву аргументації. – К.: ЦГО НАНУ, 2019. – 18 с.

Допоміжна література:

1. Буття людини в суспільстві: відносини, спілкування, духовність. Системний виклад. Монографія. / І.В. Бойченко, М.І. Бойченко та ін. – К.: Вид. «Промінь», 2012.

Навчальний контент

Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Загальний методичний підхід до викладання навчальної дисципліни визначається як комунікативно-когнітивний та професійно орієнтований, згідно з яким у центрі освітнього процесу знаходиться аспірант – суб'єкт навчання і майбутній науковець.

Лекційні заняття

Розділ 1. Філософія і наукове пізнання: проблеми, еволюція.

Лекція 1. Людина, Світ, Культура, Наука, Філософія.

Лекція 2. Історія філософії і засади формування мислення вченого: давній схід, античність, доба Європейського середньовіччя.

Лекція 3. Класична філософія і класична наука.

Лекція 4. Некласична філософія і неklasична наука.

Лекція 5. Школи і тематичні напрямки в філософії ХХ-ХХІ ст. і постнеklasична наука.

Лекція 6. Основні етапи розвитку філософії в Україні: наука і національна культура.

Розділ 2 Онтологія, гносеологія, феноменологія – світоглядно-методологічна основа наукового пізнання.

Лекція 7. Онтологія.

Лекція 8. Культурно-екзистенційні виміри гносеології.

Лекція 9. Феноменологія.

Розділ 3 Філософія і історія культури.

Лекція 10. Філософія історії і світорозуміння.

Лекція 11. Соціальна філософія.

Лекція 12. Філософія культури.

Розділ 4 Філософія науки і практика науково-дослідної діяльності.

Лекція 13. Методологія і методи природничих і технічних, соціогуманітарних наук.

Лекція 14. Праксеологія науки.

Лекція 15. Етика науки.

Лекція 16. Вчений у глобалізованому світі.

Практичні заняття

Заняття 1. Людина, Світ, Культура, Наука, Філософія.

Заняття 2. Філософія як школа мислення. Історико-філософські засади формування вченого.

Заняття 3. Основні етапи розвитку філософії в Україні: наука, культура.

Заняття 4. Онтологія, гносеологія, феноменологія.

Заняття 5. Культурно-екзистенційні виміри гносеології.

Заняття 6. Методологія наукового пізнання.

Заняття 7. Філософія історії і світорозуміння.

Заняття 8. Вчений у глобалізованому світі.

Самостійна робота аспіранта

Самостійна робота здобувача наукового ступеня доктора філософії є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від навчальних занять час і включає: опанування матеріалів лекцій та додаткових питань із застосуванням основної та додаткової літератури; виконання практичних завдань та самостійних робіт; підготовку до іспиту.

Політика та контроль

Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Система вимог, які викладач ставить перед аспірантом:

- правила відвідування занять: заняття проводяться відповідно до розкладу згідно із правилами встановленими Положенням про організацію освітнього процесу в Інституті ядерних досліджень НАН України. (http://www.kinr.kiev.ua/aspirant/creat_ed_inet.pdf), присутність на заняттях є добровільним і не допускається примушування до будь-яких дій в навчальному процесі без особистої згоди аспіранта. Відповідно до робочої навчальної програми даної дисципліни, бали нараховують за відповідні види навчальної активності на лекційних та практичних заняттях відповідно до Уніфікованої система оцінювання навчальних досягнень аспірантів. (http://www.kinr.kiev.ua/aspirant/sys_test.pdf).
- правила поведінки на заняттях: аспірант має можливість отримувати бали за відповідні види навчальної активності на лекційних заняттях, передбачені робочою навчальною програмою дисципліни. Використання засобів зв'язку для пошуку інформації на гугл-диску викладача, в інтернеті, в дистанційному курсі на платформі Інституту здійснюється за умови вказівки викладача;
- політика дедлайнів та перескладань: якщо аспірант не виконував модульні контрольні роботи (без поважної причини), то його результат оцінюється у 0 балів. Перескладання передбачено у разі поважних причин;
- політика щодо академічної доброчесності: Положення про академічну доброчесність працівників та здобувачів вищої освіти в Інституті ядерних досліджень НАН України (http://www.kinr.kiev.ua/aspirant/pol_dobrochesnist.pdf) встановлює загальні моральні принципи, правила етичної поведінки осіб та передбачає політику академічної доброчесності для осіб, що працюють і навчаються в Інституті, якими вони мають керуватись у своїй діяльності, в тому числі при вивченні та складанні контрольних заходів з дисципліни ;
- при використанні цифрових засобів зв'язку з викладачем (мобільний зв'язок, електронна пошта, переписка на форумах та у соцмережах тощо) необхідно дотримуватись загальноприйнятих етичних норм, зокрема бути ввічливим та обмежувати спілкування робочим часом викладача.

Система оцінювання результатів навчання

Види контролю та система оцінювання результатів навчання

Поточний контроль: опитування за темою заняття, реферат, модульні контрольні роботи.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: іспит.

Умови допуску до семестрового контролю: відсутні.

Рейтинг аспіранта з дисципліни складається з балів, які він отримує:

- 1) на лекційних та практичних заняттях;
- 2) за написання реферату;
- 2) за модульні контрольні роботи;
- 3) за відповідь на іспиті.

Система рейтингових балів

1) Практичні та лекційні заняття. Ваговий коефіцієнт дорівнює 1. Максимальна кількість балів, які може отримати аспірант за відвідування лекцій та відповіді на практичних заняттях становить $40 \times 1 = 40$ балів.

2) Реферат або модульна контрольна робота . Ваговий коефіцієнт дорівнює 10.

Максимальна кількість балів за реферат або контрольну роботу становить $2 \times 10 = 20$ балів.

Нарахування балів за контрольну роботу:

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) 18-20 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75 % потрібної інформації) або

незначні неточності) 15-17 балів;
 - «задовільно», неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації та деякі помилки) 11-14 балів;
 - «незадовільно», незадовільна відповідь (менше 60 % потрібної інформації) 0.
 3) Іспит. Критерії оцінювання. Завдання містить три основні, кожне з яких оцінюється у 12 балів та одне додаткове запитання, яке оцінюється 4 балами. Всього $3 \times 12 + 1 \times 4 = 40$ балів.
 Нарахування балів за відповідь на іспиті (заліку):
 - повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) 36-40 балів;
 - достатньо повна відповідь (не менше 75 % потрібної інформації) 30-35 балів;
 - неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації) 24-29 балів;
 - незадовільна відповідь (менше 60 % потрібної інформації) 0.

Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Мах кількість балів
Навчальна активність на лекційних та практичних заняттях	40
Реферат або модульна контрольна робота	20
Іспит	40
Максимальна кількість балів	100

Відповідність шкали оцінювання ЄКТС національній системі оцінювання та ІЯД НАНУ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену (іспиту), диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики, тренінгу	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 65	E	задовільно достатньо	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Більш детальну інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни, див сайт ІЯД.

Силабус затверджено на засіданні Вченої ради ІЯД НАНУ «05» липня 2023 р. Протокол № 6.